

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Sžfk/53/2017
Identifikačné číslo spisu: 6014200091
Dátum vydania rozhodnutia: 30.04.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Katarína Benczová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:6014200091.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd kasačný, v právnej veci žalobcu (sťažovateľa): Strojárne PKH, a.s., IČO: 36 330 230, so sídlom Zvolenská cesta 35, Banská Bystrica, zast.: AK Pekár, s.r.o., advokátska kancelária, so sídlom Kukučínova 24, Banská Bystrica, proti žalovanému: Daňový úrad Banská Bystrica, so sídlom Nová ulica 13, Banská Bystrica, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 9601401/5/4703117/2013/Mad zo dňa 17. októbra 2013, konajúc o kasačnej sťažnosti žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 23S/9/2014-73 zo dňa 28. júla 2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 23S/9/2014-73 zo dňa 28. júla 2016 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) napadnutým uznesením podľa § 98 ods. 1 písm. g/ zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) odmietol ako neprípustnú žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 9601401/5/4703117/2013/Mad zo dňa 17. októbra 2013, ktorým žalovaný určil žalobcovi rozdiel dane na dani z pridanej hodnoty (ďalej aj ako „DPH“) za zdaňovacie obdobie február 2008 v sume 32.262,46 Eur.

2. V odôvodnení napadnutého uznesenia krajský súd poukázal na to, že žalobca v žalobe namietal nezákonný postup žalovaného, v dôsledku ktorého došlo k porušeniu jeho práv. Žalobca tvrdil, že žalovaný postupoval v rozpore so zákonom, ak žalobcom podané odvolanie proti žalobou napadnutému rozhodnutiu považoval za oneskorene podané, čo bolo žalobcovi oznámené neformálne, listom zo dňa 13. decembra 2013. Krajský súd uviedol, že žalobca žalobou napadol prvostupňové rozhodnutie, a nie rozhodnutie odvolacieho orgánu verejnej správy. Mal za to, že žalobca nevyčerpal všetky riadne opravné prostriedky, ak odvolanie proti rozhodnutiu daňového úradu podal oneskorene.

3. S poukazom na ustanovenie § 31 ods. 3 zákona č. 563/2009 Z.z. o správe daní (ďalej aj ako „Daňový poriadok“) krajský súd dôvodil, že rozhodnutie daňového úradu (žalovaného) zo dňa 17. októbra 2013

bolo žalobcovi prvýkrát doručované dňa 23. októbra 2013 a opakovane dňa 24. októbra 2013. Následne bola zásielka dňa 24. októbra 2013 uložená na pošte. Žalobca si zásielku prevzal dňa 25. novembra 2013. Krajský súd posudzoval otázku, kedy došlo k doručeniu rozhodnutia, pričom rovnako ako žalovaný dospel k záveru, že k doručeniu žalobcovi došlo na základe tzv. fikcie doručenia v zmysle § 31 ods. 3 Daňového poriadku dňa 8. novembra 2013, t. j. v posledný deň 15-dňovej lehoty od jej uloženia na pošte. S prihliadnutím na fikciu doručenia lehota na podanie odvolania žalobcovi podľa krajského súdu uplynula dňa 25. novembra 2013 a pokiaľ žalobca podal odvolanie až dňa 10. decembra 2013, je nutné toto odvolanie považovať za odvolanie podané oneskorene.

Krajský súd uviedol, že postup, ktorým žalovaný oznámil túto skutočnosť (záver o oneskorení podaní odvolania) neformálnym spôsobom, a to listom zo dňa 13. decembra 2013, nebol žalobcom namietaný. Žalobca žalobou podľa krajského súdu nenapadol toto oznámenie - list žalovaného, preto krajský súd bližšie neposudzoval jeho zákonnosť.

4. Z ustanovenia § 31 ods. 3 Daňového poriadku vyplýva, že fikcia doručenia za splnenia zákonom predpokladaných podmienok nastáva bez ohľadu na to, či sa adresát doručovanej zásielky o jej uložení dozvedel. Z uvedeného možno podľa krajského súdu vyvodiť, že ak si adresát zásielky v zákonom určenej lehote neprevezme, znáša sám následky počiatku plynutia odvolacej lehoty, napriek tomu, že poštové predpisy umožňujú prevzatie zásielky až do 18 dní.

5. O náhrade trov konania krajský súd rozhodol podľa § 170 ods. 1 písm. a/ SSP tak, že žiadnemu z účastníkov konania právo na náhradu trov konania nepriznal, pretože žaloba bola odmietnutá.

6. Proti uzneseniu krajského súdu podal žalobca (sťažovateľ) včas kasačnú sťažnosť, ktorou sa domáhal jeho zrušenia a vrátenia veci krajskému súdu na ďalšie konanie. Zastával názor, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukázal na § 31 ods. 3 Daňového poriadku, ktoré upravuje fikciu doručenia zásielky právnickej osobe, pričom na to, aby mohla nastať, musia byť kumulatívne splnené nasledujúce podmienky: Osoba oprávnená prijímať písomnosti nebola v mieste doručenia zastihnutá., doručovateľ vhodným spôsobom túto osobu upovedomil, že písomnosť príde doručiť znovu v určený deň a hodinu, nový pokus o doručenie zostal bezvýsledný a doručovateľ právnickú osobu vhodným spôsobom o uložení zásielky vyrozumie. Žalobca v tejto súvislosti zdôraznil, že ak nie je splnená čo i len jedna z týchto podmienok, nie je naplnená hypotéza právnej normy § 31 ods. 3 Daňového poriadku, a preto fikcia doručenia nemôže nastať.

7. Zároveň namietal, že hoci v žalobe napadol postup správneho orgánu, ktorý nesprávne posúdil podmienky potrebné pre vznik fikcie doručenia, krajský súd sa tým nedostatočne vysporiadal. Poukázal na to, že z odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu nie je zrejmé, či boli splnené všetky podmienky na to, aby mohla nastať fikcia doručenia. Krajský súd sa podľa žalobcu vôbec nezaoberal otázkou, či doručovateľ vhodným spôsobom žalobcu upovedomil, že písomnosť príde doručiť znovu v určený deň a hodinu a či bol žalobca vhodným spôsobom vyrozumie o uložení zásielky. Napadnuté uznesenie krajského súdu preto považoval za nezrozumiteľné a nepreskúmateľné.

8. Žalobca nesúhlasil so záverom krajského súdu o tom, že v žalobe nenapadol postup žalovaného, ktorým žalobcovi oznámil zmeškanie lehoty na odvolanie neformálnym spôsobom, a to listom zo dňa 13. decembra 2013. V tejto súvislosti poukázal na dôvody uvedené v žalobe, podľa ktorých žalobca považoval za nezákonný postup žalovaného súvisiaci s odmietnutím odvolania žalobcu, a to oznámením zo dňa 13. decembra 2013. Z toho je podľa žalobcu zrejmé, že v žalobe napádal okrem rozhodnutia žalovaného aj jeho postup, pričom postupom žalovaného je nepochybne aj oznámenie o zamietnutí odvolania v zmysle § 73 ods. 5 Daňového poriadku.

9. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti žalobcu súhlasil s napadnutým uznesením krajského súdu a s jeho právnym posúdením veci sa stotožňoval.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „kasačný súd“ alebo „najvyšší súd“) ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu z dôvodov a v rozsahu uvedenom v kasačnej sťažnosti sťažovateľa (§ 453 ods. 1 a 2 SSP) postupom bez nariadenia pojednávania podľa §

455 SSP a po jej preskúmaní dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná.

11. Predmetom konania pred kasačným súdom je rozhodnutie o podanej kasačnej sťažnosti žalobcu proti uzneseniu krajského súdu, ktorým krajský súd odmietol žalobu ako neprípustnú z dôvodu, že žalobca v konaní pred správny orgánom nevyčerpal všetky riadne opravné prostriedky.

12. Podľa § 2 ods. 1 SSP v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

13. Podľa § 2 ods. 2 SSP každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

14. Podľa § 7 písm. a/ SSP správne súdy nepreskúmajú právoplatné rozhodnutia orgánov verejnej správy a opatrenia orgánov verejnej správy, ak účastník konania pred ich právoplatnosťou nevyčerpal všetky riadne opravné prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis; povinnosť vyčerpať všetky riadne opravné prostriedky sa nevzťahuje na prokurátora a zainteresovanú verejnosť, ak táto nebola na podanie riadneho opravného prostriedku oprávnená.

15. Podľa § 31 ods. 3 Daňového poriadku (v znení účinnom do 31. decembra 2013) písomnosti, ktoré sú určené do vlastných rúk právnickej osobe, je oprávnená prijímať osoba, ktorá je oprávnená konať v mene právnickej osoby, alebo osoba, ktorá je ňou poverená na prijímanie takýchto písomností. Ak nebola v mieste doručenia osoba oprávnená prijímať písomnosti zastihnutá, upovedomí ju doručovateľ vhodným spôsobom, že písomnosť príde doručiť znovu v určený deň a hodinu. Ak bude nový pokus o doručenie bezvýsledný, uloží doručovateľ písomnosť na pošte a právnickú osobu o tom vhodným spôsobom vyrozumie. Ak si nevyzdvihne právnická osoba písomnosť do 15 dní od jej uloženia, považuje sa posledný deň tejto lehoty za deň doručenia, i keď sa právnická osoba o uložení nedozvedela.

16. Podľa § 72 ods. 3 Daňového poriadku (v znení účinnom do 31. decembra 2013) odvolanie možno podať do 15 dní odo dňa doručenia rozhodnutia, proti ktorému odvolanie smeruje, ak tento zákon neustanovuje inak; najneskôr do uplynutia tejto lehoty možno podané odvolanie zmeniť alebo doplniť.

17. Podľa § 72 ods. 8 písm. a/ Daňového poriadku (v znení účinnom do 31. decembra 2013) odvolanie je neprípustné, ak je podané po určenej lehote.

18. Podľa § 73 ods. 4 písm. a/ Daňového poriadku (v znení účinnom do 31. decembra 2013) prvostupňový orgán odvolanie zamietne, ak je neprípustné.

19. Podľa § 73 ods. 5 Daňového poriadku (v znení účinnom do 31. decembra 2013) prvostupňový orgán bez zbytočného odkladu písomne oznámi účastníkovi konania zamietnutie odvolania podľa odseku 4.

20. Kasačný súd z obsahu súdneho a administratívneho spisu zistil, že žalovaný rozhodnutím č. 9601401/5/4703117/2013/Mad zo dňa 17. októbra 2013 určil žalobcovi rozdiel dane na DPH za zdaňovacie obdobie február 2008 v sume 32.262,46 Eur. Z predloženej kópie poštovej doručienky k tomuto rozhodnutiu vyplýva, že žalobcovi bolo toto rozhodnutie doručované dňa 23. októbra 2013 a opakovane dňa 24. októbra 2013 a v tento deň bola zásielka s uvedeným rozhodnutím uložená na pošte. Z predmetnej doručienky zároveň vyplýva, že žalobca si prostredníctvom splnomocnenca zásielku reálne prevzal dňa 25. novembra 2013.

21. Proti uvedenému rozhodnutiu žalovaného podal žalobca dňa 10. decembra 2013 odvolanie. Listom zo dňa 13. decembra 2013 žalovaný žalobcovi oznámil, že jeho odvolanie nie je prípustné, a to z dôvodu

podania po určenej lehote. Z oznámenia žalovaného zo dňa 13. decembra 2013 vyplýva, že žalovaný na doručovanie rozhodnutia č. 9601401/5/4703117/2013/Mad zo dňa 17. októbra 2013 uplatnil fikciu doručenia podľa § 31 ods. 3 Daňového poriadku a za deň doručenia rozhodnutia preto považoval deň 08. novembra 2013, t. j. pätnásť deň od uloženia zásielky na pošte.

22. S postupom žalovaného sa žalobca nestotožňoval, a preto podal správnu žalobu, ktorou sa domáhal zrušenia rozhodnutia žalovaného č. 9601401/5/4703117/2013/Mad zo dňa 17. októbra 2013 a vrátenia veci žalovanému na ďalšie konanie. V dôvodoch žaloby okrem namietania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 9601401/5/4703117/2013/Mad zo dňa 17. októbra 2013 namietal aj postup žalovaného, ktorým bolo odvolanie žalobcu proti uvedenému rozhodnutiu odmietnuté ako neprípustné pre jeho oneskorené podanie, pričom v tejto súvislosti namietal nesprávne posúdenie fikcie doručenia rozhodnutia zo strany žalovaného.

23. V súvislosti s prejednávanou vecou kasačný súd v prvom rade poukazuje na ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky týkajúcu sa problematiky kolízie faktického doručenia písomnosti s nastúpením účinkov fikcie doručenia (viď napr. rozsudok sp. zn. 8Sžf/65/2016 zo dňa 29. marca 2018, uznesenia sp. zn. 3Sžo/27/2016 zo dňa 18. októbra 2017, sp. zn. 3Sžk/24/2017 zo dňa 18. apríla 2018 a sp. zn. 8Sžf/6/2016 zo dňa 26. apríla 2018). Relevantná právna úprava doručovania písomností správnym orgánom účastníkom konania je upravená v ustanovení § 31 Daňového poriadku.

24. Zásadnou právnou otázkou v konaní je posúdenie vzájomného vzťahu ustanovenia o doručovaní písomnosti do vlastných rúk (reálne prevzatie zásielky adresátom) k ustanoveniu o náhradnom doručení zásielky (fikcia doručenia). Ustanovenie o náhradnom doručovaní je iba systematickým doplnkom aplikácie ustanovení o reálnom doručení. K aplikácii ustanovení upravujúcich náhradné doručenie môže dôjsť iba v prípade, že nedošlo k reálnemu doručeniu. Preukázanie doručenia je skutkovou otázkou. V danom prípade oba spôsoby doručenia, tak náhradné doručenie a aj reálne doručenie preukazuje jedna a tá istá doručenka. Z doručenky je zrejmé, že došlo ku konkurencii spôsobov doručovania zásielky tým, že v priebehu odbernej lehoty si žalobca zásielku reálne prevzal.

25. Pokiaľ doručenka, z ktorej správny orgán vychádza, umožňuje súčasne preukázanie reálneho dátumu doručenia aj určenie dátumu doručenia na základe fikcie doručenia, správny orgán už skutočnosti týkajúcej sa náhradného doručenia neskúma. Náhradné doručenie je iba subsidiárnym prostriedkom doručovania písomnosti, jeho okolnosti musia byť vždy riadne preukázané, spravidla vyžaduje ďalšie dokazovanie. Uprednostnenie náhradného doručenia na základe toho istého dôkazného prostriedku nemožno považovať za ústavne konformné podľa čl. 152 ods. 4 v spojení s čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čo zodpovedá formulácii v náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky II. ÚS 65/2010-49.

26. V prejednávanej veci doručenka riadne preukazuje, že došlo k faktickému prevzatiu zásielky žalobcom. Uplatnenie inštitútu fikcie doručenia, ktoré by vyžadovalo ďalšie dokazovanie (napr. či došlo k oznámeniu o ďalšom osobnom doručení a pod) by bolo postupom v rozpore s účelom a zmyslom ustanovenia upravujúceho inštitút náhradného doručenia, ako aj v rozpore s princípom právnej istoty.

27. Ak sa krajský súd stotožnil so záverom žalovaného o nastúpení účinkov fikcie doručenia rozhodnutia č. 9601401/5/4703117/2013/Mad zo dňa 17. októbra 2013, a teda o následnom oneskorenom podaní odvolania žalobcu, v zmysle uvedeného je tento záver krajského súdu nesprávny. Preto rozhodnutie krajského súdu, ktorým odmietol žalobu žalobcu ako neprípustnú z dôvodu, že žalobca nevyužil všetky riadne opravné prostriedky proti vyššie uvedenému rozhodnutiu, nie je možné považovať za zákonné.

28. Na základe uvedeného kasačný súd napadnuté uznesenie krajského súdu podľa § 462 ods. 1 SSP zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie, v ktorom viazaný vysloveným právnym názorom kasačného súdu vec opätovne prejedná a posúdi, či sú splnené všetky procesné podmienky na meritórne prejednanie žaloby žalobcu, a to vzhľadom na jednotlivé žalobné dôvody a právnym zástupcom žalobcu vymedzený petit žaloby, v ktorom sa domáhal zrušenia rozhodnutia žalovaného č.

9601401/5/4703117/2013/Mad zo dňa 17. októbra 2013.

29. O trovách kasačného konania kasačný súd nerozhodoval. Bude povinnosťou krajského súdu v novom rozhodnutí podľa § 467 ods. 3 SSP rozhodnúť aj o trovách a ich náhrade v rámci prvostupňového, ako aj kasačného konania.

30. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky jednomyseľne (§ 147 ods. 2 v spojení s § 139 ods. 4 SSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.